Język polski: wymagania edukacyjne dla klasy 4

Obszar I Komunikacja				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **tworzy** krótką wypowiedź ustną lub pisemną na zadany temat **słucha** uważnie wypowiedzi innych i stara się zrozumieć ich sens **rozpoznaje** sytuacje wymagające oficjalnego lub nieoficjalnego sposobu wypowiedzi **przedstawia** podstawowe informacje o sobie **nazywa** swoje emocje i potrzeby (np. radość, złość, potrzeba pomocy) **używa** zwrotów grzecznościowych, np. *proszę*, *dziękuję*, *przepraszam* **wyraża** własne zdanie na podany temat **rozpoznaje** podstawowe komunikaty niewerbalne, takie jak gest, mimika i postawa ciała **przedstawia** siebie **wymienia** podstawowe informacje o swoich zainteresowaniach	**Uczeń:** **przekazuje** w zrozumiały sposób swoje myśli i informacje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych **rozpoznaje** najważniejsze informacje w wypowiedzi rozmówcy **odpowiada** na wypowiedź rozmówcy **stosuje** odpowiedni sposób zwracania się do rozmówcy w różnych sytuacjach **opisuje** swoje emocje i potrzeby w sposób zrozumiały dla odbiorcy **opisuje** siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania **stosuje** zwroty grzecznościowe odpowiednie do sytuacji i rozmówcy **formułuje** stanowisko **odczytuje** znaczenie prostych komunikatów niewerbalnych w różnych sytuacjach **rozróżnia** komunikaty słowne i niewerbalne	**Uczeń:** **wyraża** swoje zdanie i intencję w uporządkowanych wypowiedziach ustnych oraz pisemnych **odpowiada** na wypowiedź rozmówcy w sposób związany z tematem rozmowy **dobiera** słownictwo i formę wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej oraz odbiorcy **reaguje** adekwatnie do treści rozmowy **wyraża** swoje uczucia i potrzeby adekwatnie do sytuacji **dobiera** formy grzecznościowe do celu wypowiedzi oraz relacji z odbiorcą **uzasadnia** swoje stanowisko w rozmowie, odwołując się do przykładów **porządkuje** wypowiedź o sobie **uzasadnia** stanowisko jednym argumentem **wyjaśnia** znaczenie komunikatów niewerbalnych w przebiegu rozmowy **opowiada** w uporządkowany sposób o swoich	**Uczeń:** **dobiera** środki językowe odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi **prowadzi** rozmowę i nawiązuje w niej do tego, co mówił rozmówca **modyfikuje** wypowiedź w zależności od celu rozmowy i potrzeb odbiorcy **rozwija** wypowiedź o sobie w spójny sposób **komunikuje** swoje emocje, uczucia i potrzeby w sposób odpowiedzialny, kulturalny i akceptowany społecznie **posługuje się** zasadami grzeczności językowej w sposób świadomy i adekwatny do różnych sytuacji komunikacyjnych **odnosi się** do argumentów rozmówcy i broni własnego stanowiska **odczytuje** znaczenie wypowiedzi rozmówcy (także z gestów i tonu głosu) **porównuje,** co ktoś mówi, z tym, jak się zachowuje (gesty, mimika)	**Uczeń:** **świadomie** posługuje się językiem w mowie i piśmie, aby precyzyjnie wyrażać swoje myśli, emocje i intencje **aktywnie i uważnie** uczestniczy w rozmowie, okazując zaangażowanie i szacunek wobec rozmówcy **modyfikuje** wypowiedź, aby była skuteczna i przekonująca **posługuje się** różnymi formami wypowiedzi w sposób adekwatny do sytuacji oraz celu i dostosowany do odbiorcy **wspiera** komunikację w grupie **ocenia**, czy sposób wyrażania emocji jest odpowiedni do sytuacji i nie rani innych, podając uzasadnienie **dba** o kulturę języka w rozmowie, używając uprzejmych zwrotów i reagując na nieodpowiednie wypowiedzi **formułuje** spójne i przekonujące stanowisko, uwzględniając argumenty oraz kontekst rozmowy

wyjaśnia własnymi słowami terminy: *komunikacja*, *nadawca*, *odbiorca*, *intencja wypowiedzi*, *komunikat niewerbalny*, *grzeczność językowa* **rozpoznaje** nadawcę i odbiorcę	**opisuje** swoje doświadczenia i zainteresowania w krótkiej wypowiedzi **wykorzystuje** pojęcia dotyczące komunikacji podczas omawiania przykładów i sytuacji komunikacyjnych	doświadczeniach, zainteresowaniach i pasjach **posługuje się** w wypowiedzi pojęciami komunikacji, nadawcy, odbiorcy, intencji	**wyjaśnia** na przykładzie, jak gesty i ton głosu zmieniają znaczenie wypowiedzi **uzasadnia** swoje zainteresowania i odnosi je do własnych doświadczeń **opisuje** sytuację komunikacyjną, używając terminów: *komunikacja*, *nadawca*, *odbiorca*, *cel wypowiedzi*, *komunikat niewerbalny*, *grzeczność językowa*	**wykorzystuje** komunikację niewerbalną w celu świadomego budowania relacji i skutecznego porozumiewania się z innymi **porównuje** różne opinie i wyjaśnia, dlaczego się z nimi zgadza lub nie zgadza **ocenia** na przykładzie, jak gesty, mimika i ton głosu wpływają na odbiór wypowiedzi **analizuje** wpływ sposobu komunikacji na relacje między ludźmi **prezentuje** siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania w sposób ciekawy, spójny i dostosowany do odbiorcy

Obszar II **Odbiór tekstów kultury**				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **rozróżnia** teksty należące do różnych sztuk, np. literatury, muzyki, teatru**,** filmu i komiksu **formułuje** temat utworu w jednym zdaniu	**Uczeń:** **nazywa** cechy tekstów należących do różnych sztuk, np. filmu, teatru, komiksu i literatury **wyjaśnia** znaczenie tematu utworu **wyjaśnia**, czego uczy utwór i jakie wartości przywołuje	**Uczeń:** **opisuje**, jak teksty należące do różnych sztuk pokazują emocje i wydarzenia **analizuje** perspektywę bohatera lub podmiotu mówiącego oraz jej wpływ na przedstawienie wydarzeń i problemów	**Uczeń:** **porównuje** sposoby przedstawiania wydarzeń i bohaterów w różnych tekstach kultury **wyjaśnia** znaczenie kontekstów kulturowych i historycznych w utworze	**Uczeń:** **ocenia** wpływ różnych tekstów kultury na odbiorcę i uzasadnia swoje zdanie **interpretuje** temat utworu w kontekście wartości lub doświadczeń bohaterów **tworzy** pogłębioną interpretację utworu

rozpoznaje emocje nadawcy oraz podstawowy cel jego wypowiedzi **rozpoznaje** temat utworu **wskazuje** nadawcę i odbiorcę utworu **nazywa** emocje, wrażenia i postawy wyrażone w tekstach należących do różnych sztuk **rozpoznaje** fragmenty, które wywołują rozbawienie, wzruszenie lub strach **nazywa** reakcje odbiorcy wywołane przez wypowiedź **wyodrębnia** podstawowe elementy świata przedstawionego: bohatera, miejsce, czas i wydarzenia **wymienia** cechy świata realistycznego i fantastycznego **nazywa** cechy bohatera **rozpoznaje** narratora i podmiot mówiący na podstawie wyrazów wskazujących na ich obecność **wypowiada się** na temat nastroju tekstów należących do różnych sztuk **wymienia** środki językowe: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, występujące w tekście	**prezentuje** sposób wyrażania emocji, myśli i postaw przez nadawcę utworu **opisuje** własne wrażenia po przeczytaniu utworu **odnosi** sytuacje przedstawione w utworze do typowych doświadczeń z życia codziennego **opisuje** elementy świata przedstawionego **porządkuje** wydarzenia w kolejności chronologicznej **odróżnia** elementy realistyczne od fantastycznych **opisuje** wrażenia wywołane przez tekst **charakteryzuje** bohatera, odwołując się do jego zachowania **opisuje** narratora i podmiot mówiący w utworze **wskazuje** w tekście środki językowe, w tym metaforę (przenośnię) **opisuje** sposób oddziaływania środków językowych na emocje, wyobraźnię i zmysły odbiorcy **interpretuje** głosowo tekst, zwracając uwagę na tempo oraz intonację **nazywa** podstawowe cechy baśni, legendy **posługuje się** pojęciami: fikcja, utwór realistyczny, utwór fantastyczny, baśń, legenda, świat przedstawiony, narrator,	**porównuje** sposoby wyrażania postaw, emocji i myśli w różnych tekstach kultury **analizuje** zabiegi językowe i literackie służące wywołaniu emocji u odbiorcy **uzasadnia** własne odczucia związane z odbiorem utworu **porównuje** sposoby przedstawiania wydarzeń i bohaterów w różnych tekstach kultury **uzasadnia** własne odczytanie utworu, odwołując się do treści **wyjaśnia**, czym się różnią elementy realistyczne i fantastyczne w utworze **porównuje** bohaterów i **ocenia** ich postępowanie **porównuje** zachowanie bohaterów z własnymi doświadczeniami **wyjaśnia** związek świata przedstawionego z emocjami i myślami bohaterów **wyjaśnia**, jakie słowa, obrazy i wydarzenia tworzą nastrój utworu **opisuje** funkcję narratora i podmiotu mówiącego **uzasadnia** funkcję środków językowych, odwołując się do tekstu **odczytuje** sens metafor	**uzasadnia** wpływ intencji bohatera lub podmiotu mówiącego na sposób budowania wypowiedzi **ocenia** sposób wyrażania emocji, postaw i myśli w tekstach kultury **ocenia**, jak elementy realistyczne i fantastyczne wpływają na sens i odbiór utworu **ocenia** skuteczność zabiegów wywołujących śmiech, strach lub wzruszenie **odwołuje się** do sytuacji rzeczywistych podczas omawiania problemów i emocji przedstawionych w utworze. **wyjaśnia** sens wydarzeń i zachowania bohaterów **formułuje** spójną interpretację utworu i uzasadnia ją, odwołując się do tekstu **analizuj**e sposoby wywoływania emocji u odbiorcy **wyjaśnia**, po co autor wykorzystał elementy realistyczne i fantastyczne w utworze **ocenia** postawy bohaterów w odniesieniu do własnych doświadczeń **analizuje** skuteczność oddziaływania środków językowych na emocje,	z uwzględnieniem kontekstu kulturowego i historycznego **formułuje** wnioski dotyczące tego, jak sposób przedstawiania wydarzeń i bohaterów wpływa na reakcje odbiorcy **tworzy** własną interpretację utworu, odnosząc jego problematykę i emocje do doświadczeń odbiorców **ocenia** sposób przedstawienia świata i bohaterów w różnych tekstach kultury **porównuje** różne sposoby kreowania bohatera **formułuje** wnioski dotyczące związku między zastosowanymi środkami językowymi a odbiorem utworu **interpretuje** funkcję środków językowych i zabiegów artystycznych w utworze **formułuje** dojrzałe opinie o przeczytanych tekstach i uzasadnia je przykładami **odnosi** problematykę utworów do własnych doświadczeń **Świadomie** interpretuje głosowo tekst, oddając jego sens i emocje **tworzy** samodzielną propozycję odczytania tekstu kultury, poprawnie wykorzystując pojęcia literackie i kulturowe

odczytuje tekst głośno, z zachowaniem podstawowej poprawności **nazywa** pojęcia: fikcja, utwór realistyczny, utwór fantastyczny, baśń, legenda, świat przedstawiony, narrator, bohater, podmiot mówiący, epitet, porównanie, metafora (przenośnia), wyraz dźwiękonaśladowczy	bohater, podmiot mówiący, epitet, porównanie, metafora (przenośnia), wyraz dźwiękonaśladowczy	**interpretuje** głosowo tekst, oddając nastrój i emocje utworu **omawia** wrażenia wywołane przez różne teksty kultury **stosuje** poznane pojęcia literackie podczas analizy utworu **czyta** utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne oraz wypowiada się na ich temat	wyobraźnię, przekonania i zmysły odbiorcy **dobiera** świadomie sposób głośnego czytania do charakteru tekstu **łączy** informacje z różnych tekstów kultury	

Obszar III **Świadomość języka**				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **rozpoznaje** samogłoski, spółgłoski i sylaby w wyrazach **nazywa** części mowy rzeczownik, czasownik, przymiotnik **rozpoznaje** wyrazy i związki wyrazowe wyrażające emocje **tworzy** proste zdania poprawne pod względem logicznym i gramatycznym **rozpoznaje** wypowiedzenie oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe	**Uczeń:** **odróżnia** głoski dźwięczne i bezdźwięczne **dzieli** wyrazy na sylaby **rozpoznaje** w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik **określa** podstawowe formy gramatyczne: **osobę, liczbę, rodzaj, czas, przypadek**, w zależności od części mowy **rozpoznaje** zależności między wyrazami w zdaniu **buduje** poprawne językowo zdania **tworzy** zdania ze względu na cel wypowiedzi: oznajmujące,	**Uczeń:** poprawnie **dzieli** wyrazy na sylaby oraz **wskazuje** rodzaje głosek **stosuje** w wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawne formy wyrazów odmiennych w zakresie osoby, liczby, rodzaju, czasu, przypadka **poprawia** błędy gramatyczne w wypowiedzeniach **stosuje** różne typy zdań w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych **wyjaśnia** znaczenie wyrazów w zależności od kontekstu wypowiedzi	**Uczeń:** **analizuje** budowę głoskową wyrazów oraz wyjaśnia różnice między rodzajami głosek **analizuje** formy gramatyczne części mowy w zdaniach **bada** nacechowanie emocjonalne i stylistyczne synonimów i antonimów oraz ich wpływ na odbiorcę **analizuje** budowę zdań **przekształca** zdania ze względu na cel wypowiedzi oraz wyjaśnia różnice między nimi	**Uczeń:** świadomie **stosuje** wiedzę o głoskach i sylabach podczas poprawnej wymowy, zapisu i analizy wyrazów **posługuje się** częściami mowy oraz ich formami gramatycznymi do tworzenia poprawnych i zróżnicowanych wypowiedzi **ocenia** sposób wykorzystania wyrazów i związków wyrazowych w budowaniu emocji i stylu wypowiedzi **redaguje i koryguje** wypowiedzi, świadomie dobierając konstrukcje

rozpoznaje równoważnik zdania i zdanie pojedyncze **odczytuje** znaczenie wyrazów z pomocą słownika **rozpoznaje** synonimy i antonimy **zapisuje** wyrazy zgodnie z zasadami ortografii dotyczącymi wymiany głosek w wyrazach pokrewnych **stosuje** kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdań w zależności od celu wypowiedzi **rozpoznaje** znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, cudzysłów i dwukropek	pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe **układa** różne typy wypowiedzeń: równoważniki zdań, zdania pojedyncze **wyszukuje** znaczenie wyrazów w słownikach lub innych źródłach informacji **stosuje** w wypowiedziach synonimy i antonimy **odróżnia** w prostych przykładach znaczenie dosłowne od przenośnego **stosuje** pozostałe zasady ortograficzne **stosuje** cudzysłów i dwukropek zgodnie z ich funkcją w wypowiedzeniu	**dobiera** elementy leksykalne odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi, w tym synonimy i antonimy **pisze** tekst poprawnie, korzystając z zasad ortografii **analizuje** funkcję znaków interpunkcyjnych w różnych typach wypowiedzeń oraz wyjaśnia zasady ich stosowania	**przekształca** równoważniki zdań w zdania i na odwrót **Świadomie korzysta** z różnych źródeł informacji **analizuje** wpływ zastosowanego słownictwa na znaczenie i odbiór wypowiedzi **Świadomie wykorzystuje** zasady ortografii podczas tworzenia własnych wypowiedzi **Świadomie** stosuje zasady interpunkcji do budowania poprawnych wypowiedzi	zdaniowe do budowania jasnych i spójnych komunikatów **Świadomie wykorzystuje** różne typy zdań do budowania wypowiedzi adekwatnych do sytuacji, celu i odpowiednich w komunikacji z określonym odbiorcą Świadomie **wykorzystuje** różne typy zdań do tworzenia spójnych, poprawnych i zróżnicowanych wypowiedzi **ocenia** poprawność językową tekstów **dokonuje** korekty błędów **Świadomie korzysta** ze słowników i innych źródeł informacji podczas tworzenia wypowiedzi Świadomie **wykorzystuje** bogate i zróżnicowane słownictwo, w tym synonimy i antonimy, aby precyzyjnie wyrażać myśli i emocje **poprawia** błędy ortograficzne, wykorzystując znajomość zasad ortograficznych **dokonuje** autokorekty interpunkcyjnej wypowiedzi, uwzględniając funkcję kropki, znaku zapytania, wykrzyknika, przecinka, cudzysłowu i dwukropka

Obszar IV Tworzenie wypowiedzi				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **tworzy** prostą notatkę zawierającą najważniejsze informacje **zapisuje** podstawowe informacje w uporządkowanej formie **wybiera** najważniejsze wiadomości z jednego źródła informacji **formułuje** proste pytania do tekstu **wskazuje** najważniejsze wydarzenia i informacje w tekście **tworzy** prosty plan odtwórczy tekstu **tworzy** krótkie wypowiedzi o charakterze użytkowym **redaguje** wiadomość zgodnie z podanym wzorem **przekazuje** najważniejsze informacje w uporządkowanej formie **przedstawia** własne zdanie **opisuje** przedmiot, postać, krajobraz prostymi zdaniami **wskazuje** cechy bohatera i podstawowe elementy	**Uczeń:** **sporządza** notatki w różnych formach, np. planu, tabeli lub punktów **porządkuje** informacje według tematu lub zagadnienia. **wyodrębnia** najważniejsze informacje z różnych źródeł **układa** pytania dotyczące treści i bohaterów tekstu **porządkuje** wydarzenia zgodnie z kolejnością przedstawioną w utworze **sporządza** plan odtwórczy tekstu w formie równoważników zdań lub zdań **redaguje** korespondencję tradycyjną i elektroniczną zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi **redaguje** opis przedmiotu, krajobrazu lub postaci zgodnie z celem wypowiedzi **charakteryzuje** bohatera, uwzględniając wygląd, cechy i zachowanie **redaguje** wypowiedzi z zachowaniem właściwej kompozycji i podziału na akapity	**Uczeń:** **tworzy** syntetyczne notatki na podstawie informacji z lekcji, podręcznika i innych źródeł **porównuje** informacje pochodzące z różnych źródeł **wykorzystuje** formę notatki odpowiednią do rodzaju i celu pracy **tworzy** pytania dotyczące problematyki i najważniejszych informacji zawartych w tekście **przekształca** plan w formie równoważników zdań na zdania; i odwrotnie **komponuje** wypowiedzi użytkowe dostosowane do celu i rodzaju odbiorcy **porządkuje** w wypowiedzi informacje i wydarzenia w logiczny sposób **wykorzystuje** odpowiednie słownictwo i układ graficzny w korespondencji **komponuje** dłuższe wypowiedzi opisowe i twórcze **wykorzystuje** różne formy literackie w działaniach twórczych	**Uczeń:** **selekcjonuje** informacje **zapisuje** je w uporządkowanej oraz funkcjonalnej formie **analizuje** informacje z różnych źródeł podczas tworzenia notatki **wyjaśnia** wybór formy notatki w zależności od rodzaju informacji i celu pracy **analizuje** informacje zawarte w tekście podczas tworzenia pytań i planu odtwórczego **opracowuje** uporządkowany plan odtwórczy tekstu **analizuje** sposób przekazywania informacji w różnych wypowiedziach użytkowych **redaguje** rozbudowane i spójne wypowiedzi (korespondencja tradycyjna: list i pozdrowienia) **dobiera** środki językowe i układ graficzny w korespondencji **redaguje** rozbudowane i spójne teksty narracyjne oraz liryczne o świadomie dobranej kompozycji i odpowiedniej kreacji świata przedstawionego	**Uczeń:** **tworzy** samodzielne i przejrzyste notatki, syntetycznie ujmujące informacje z różnych źródeł **ocenia** przydatność różnych form notowania w procesie uczenia się **wykorzystuje** różne sposoby notowania do porządkowania, analizowania i prezentowania informacji **formułuje** pytania rozwijające interpretację i analizę tekstu **opracowuje** samodzielny i uporządkowany plan odtwórczy tekstu, zachowując logiczny układ informacji **tworzy** samodzielne, funkcjonalne i estetyczne wypowiedzi użytkowe dostosowane do sytuacji komunikacyjnej i odbiorcy **ocenia** skuteczność sposobu przekazywania informacji w różnych formach wypowiedzi użytkowych **wykorzystuje** różne środki językowe do świadomego budowania przekazu

wyglądu, miejsca lub wydarzenia **tworzy** krótką wypowiedź twórczą na podany temat **podejmuje** proste działania twórcze z wykorzystaniem języka **rozpoznaje** elementy kompozycji wypowiedzi, takie jak wstęp, rozwinięcie i zakończenie **stosuje** akapity w krótkich wypowiedziach pisemnych	**wykorzystuje** odpowiedni układ graficzny w liście tradycyjnym i elektronicznym **rozróżnia** różne rodzaje opisu	**komponuje** wypowiedzi zgodne z celem, formą i charakterem tekstu **wykorzystuje** wstęp, rozwinięcie i zakończenie do budowania spójnej i uporządkowanej wypowiedzi **dobiera** układ graficzny odpowiedni do formy wypowiedzi	**wykorzystuje** różne formy literackie, w tym narracyjne, do realizacji własnego pomysłu **świadomie** wykorzystuje język do działań twórczych i wyrażania emocji **analizuje** wpływ kompozycji i układu graficznego na czytelność oraz odbiór wypowiedzi **wyjaśnia** funkcję akapitów i elementów kompozycyjnych w różnych formach wypowiedzi	**tworzy** oryginalne teksty twórcze, o zróżnicowanej kompozycji, fabule i kreacji świata przedstawionego **wykorzystuje** różne formy literackie i środki językowe do realizacji własnych działań twórczych **ocenia** skuteczność zastosowanych rozwiązań językowych i kompozycyjnych we własnych wypowiedziach twórczych **tworzy** funkcjonalne i estetyczne wypowiedzi z zachowaniem świadomej kompozycji i odpowiedniego układu graficznego **ocenia** wpływ kompozycji i układu graficznego na skuteczność przekazu **świadomie wykorzystuje** elementy kompozycji i układu graficznego do budowania spójności oraz czytelności wypowiedzi
Obszar V **Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości**				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **nazywa** wartości ważne dla siebie oraz wybrane wartości uniwersalne **wymienia** wspólnoty, do których należy, np. rodzinę,	**Uczeń:** **opisuje** wartości ważne dla siebie **przedstawia** własne stanowisko wobec wybranych wartości uniwersalnych	**Uczeń:** **wyjaśnia**, dlaczego określone wartości są ważne dla niego i innych **uzasadnia** własne stanowisko wobec wartości uniwersalnych	**Uczeń:** **porównuje** systemy wartości funkcjonujące w różnych wspólnotach **uzasadnia** własne stanowisko wobec wartości uniwersalnych	**Uczeń:** **analizuje** wpływ wartości na postawy człowieka **ocenia** krytycznie różne systemy wartości oraz formułuje pogłębione refleksje

społeczność szkolną, lokalną i narodową **ustala** hierarchię wartości ważnych dla członków różnych wspólnot **wymienia** role, które pełni w rodzinie, szkole i grupie rówieśniczej **wskazuje** sytuacje, w których angażuje się w proces uczenia się **dokonuje** samooceny swojego procesu uczenia, stosując proste techniki **nazywa** swoje mocne strony i trudności **rozpoznaje i nazywa wybrane** emocje własne i innych	**opisuje** wybrane wspólnoty, do których należy **wyjaśnia**, jakie wartości są ważne dla ich członków **opisuje** role, które pełni w różnych wspólnotach **podaje** przykłady związanych z nimi obowiązków **opisuje** własne zaangażowanie w proces uczenia się **wskazuje** działania, które pomagają w nauce lub ją utrudniają **opisuje** emocje własne i innych oraz **wskazuje** sytuacje, w których się one pojawiają	**wyjaśnia** znaczenie różnych wspólnot w życiu człowieka **opisuje** związane z nimi wartości i doświadczenia **wyjaśnia** znaczenie ról pełnionych w różnych wspólnotach oraz ich wpływ na funkcjonowanie grupy **dokonuje** samooceny własnego zaangażowania w proces uczenia się **wyjaśnia**, co wpływa na efekty jego pracy **planuje** sposoby rozwijania odpowiedzialności za własną naukę i rozwój **wyjaśnia** wpływ emocji na zachowanie własne i innych osób	w odniesieniu do sytuacji społecznych i życiowych **porównuje** wartości i doświadczenia związane z funkcjonowaniem w różnych wspólnotach oraz **wyjaśnia** ich wpływ na postawy człowieka **porównuje** role pełnione w różnych wspólnotach oraz **wyjaśnia** związane z nimi prawa i obowiązki **analizuje** efektywność własnych działań edukacyjnych **ocenia** skuteczność podejmowanych działań **odróżnia** emocje od sposobów ich wyrażania **ocenia** wpływ emocji na relacje międzyludzkie	dotyczące własnej tożsamości i odpowiedzialności społecznej **analizuje** wpływ różnych wspólnot i związanych z nimi wartości na budowanie tożsamości, relacji społecznych oraz odpowiedzialności za innych i otaczający świat **formułuje** wnioski dotyczące znaczenia pełnionych ról w różnych wspólnotach **proponuje** działania wzmacniające odpowiedzialność **aktywnie angażuje się** w pracę grupy w klasie **monitoruje** świadomie własny rozwój **formułuje** pogłębione wnioski dotyczące procesu uczenia się **wykorzystuje** autorefleksję do planowania dalszego rozwoju **analizuje** przyczyny i skutki emocji własnych oraz innych **proponuje** sposoby wspierające budowanie empatycznych i odpowiedzialnych relacji

Obszar VI **Elementy edukacji medialnej**				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń:	**Uczeń:**	**Uczeń:**	**Uczeń:**	**Uczeń:**

wyszukuje potrzebne informacje w podanym źródle **korzysta** z wybranego źródła informacji, aby zdobywać wiedzę na dany temat **wymienia** zasady higieny cyfrowej **rozpoznaje** zagrożenia związane z korzystaniem z ekranów, telefonów, gier, komputerów i internetu	**wyszukuje** potrzebne informacje w różnych źródłach **wybiera** źródła informacji pomocne w rozwijaniu własnych zainteresowań **opisuje** zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z internetu, telefonu, komputera i gier **wymienia** skutki nadmiernego korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów	**porównuje** informacje z różnych źródeł i sprawdza, czy są zgodne z tematem **porządkuje** informacje z różnych źródeł oraz **wykorzystuje** je do poszerzania swojej wiedzy **wyjaśnia** skutki nadmiernego korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów oraz konsekwencje przeładowania informacyjnego **stosuje** zasady higieny cyfrowej podczas korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów oraz internetu **planuje** działania pomagające ograniczać zagrożenia cyfrowe	**selekcjonuje** informacje z różnych źródeł **uzasadnia** wybór najbardziej przydatnych, jego zdaniem, materiałów **łączy** w swojej wypowiedzi ustnej lub pisemnej informacje z różnych źródeł oraz **wykorzystuje** je do rozwijania własnych zainteresowań **ocenia** własne nawyki związane z technologii oraz wskazuje działania wspierające higienę cyfrową	**ocenia** wiarygodność informacji z różnych źródeł oraz **formułuje wnioski** dotyczące ich rzetelności i wartości **weryfikuje** informacje pochodzące z różnych źródeł i świadomie je **wykorzystuje** **tworzy** własne wypowiedzi lub materiały na podstawie informacji z różnych źródeł **ocenia** przydatność i wiarygodność informacji **uzasadnia** wpływ higieny cyfrowej na zdrowie, relacje i proces uczenia się

Obszar VII **Praktyki lekturowe**				
Na ocenę dopuszczającą	**Na ocenę dostateczną**	**Na ocenę dobrą**	**Na ocenę bardzo dobrą**	**Na ocenę celującą**
	to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	***to, co na ocenę dostateczną, oraz:***	***to, co na ocenę dobrą, oraz:***	***to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:***
Uczeń: **wybiera** tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami **uzasadnia** krótko wybór **określa** czas i sposób czytania wybranego tekstu **nazywa** swoje pierwsze wrażenia po przeczytaniu tekstu **aktywnie czyta** cztery wskazane dłuższe teksty literackie	**Uczeń:** **wskazuje** teksty odpowiadające jego własnym zainteresowaniom i wyjaśnia powód wyboru **planuje** kolejne etapy czytania wybranego tekstu **opisuje** swoje odczucia związane z przeczytanym tekstem **opisuje** bohaterów, wydarzenia i problemy przedstawione w przeczytanych utworach	**Uczeń:** **uzasadnia** wybór tekstów, odwołując się do własnych zainteresowań i potrzeb czytelniczych **organizuje** czytanie tekstu, uwzględniając jego długość i stopień trudności **uzasadnia** swoje wrażenia, odwołując się do treści utworu **wyjaśnia** związki między problematyką przeczytanych	**Uczeń:** **porównuje** wybrane teksty pod względem tematyki i wartości **uzasadnia** swoje preferencje czytelnicze **ocenia** skuteczność własnego planu czytania i wprowadza potrzebne zmiany **porównuje** własne odczucia z reakcjami innych odbiorców tekstu	**Uczeń:** **ocenia** wpływ czytanych tekstów na własne zainteresowania, refleksje i rozwój czytelniczy **tworzy** plan czytania dostosowany do własnych potrzeb **uzasadnia** wybór sposobów pracy z tekstem

wskazuje poruszane w nich tematy, np. dom, rodzinę, przyjaźń i emocje **rozpoznaje** baśnie i legendy ważne dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej **rozpoznaje** utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne, w tym *Mazurka Dąbrowskiego* Józefa Wybickiego **rozpoznaje** teksty kultury należące do filmu, teatru, malarstwa, rzeźby, muzyki i komiksu	literackich dotyczących doświadczeń bliskich uczniom **opisuje** bohaterów, wydarzenia i tematykę baśni i legend ważnych dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej **wskazuje** cechy utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym *Mazurka Dąbrowskiego* **wymienia** cechy charakterystyczne dla różnych tekstów kultury, takich jak film, teatr, malarstwo, rzeźba, muzyka i komiks	tekstów a doświadczeniami bohaterów i odbiorców **wyjaśnia** znaczenie motywów i wartości przedstawionych w baśniach i legendach **wyjaśnia** tematykę, przesłanie utworów, znaczenie wybranych środków językowych oraz wartości obecne w utworach narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym w *Mazurku Dąbrowskiego* **analizuje** znaczenie utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym *Mazurka Dąbrowskiego*, dla budowania tożsamości narodowej i postaw odbiorcy **wyjaśnia**, w jaki sposób środki wyrazu wpływają na odbiór filmu, teatru, malarstwa, rzeźby, muzyki i komiksu	**porównuje** sytuacje i wartości przedstawione w różnych tekstach literackich z własnymi doświadczeniami oraz współczesnym światem **analizuje** wpływ baśni i legend na kulturę **bada** sposoby przedstawiania emocji, wydarzeń i wartości w utworach narracyjnych, lirycznych oraz patriotycznych, w tym w *Mazurku Dąbrowskiego* **porównuje** sposoby przedstawiania tego samego tematu w różnych tekstach kultury, np. filmie, obrazie, muzyce lub komiksie **ocenia** ich wpływ na odbiorcę	**ocenia** wpływ przeczytanego tekstu na własne emocje, przemyślenia i postawy **formułuje** wnioski dotyczące wpływu przeczytanych tekstów na rozumienie siebie, innych ludzi oraz relacji człowieka z otaczającym go światem **interpretuje** przesłanie utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych **formułuje** wnioski dotyczące ich wpływu na postawy, emocje i poczucie tożsamości **uzasadnia** ich znaczenie dla współczesnego człowieka **tworzy** własną interpretację tekstu kultury **uzasadnia** ją, odwołując się do zastosowanych środków wyrazu

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia: recytacja, zadanie klasowe, pisemny sprawdzian wiadomości, test pisemny, dyktando, praca wykonane samodzielnie w czasie wolnym ucznia, kartkówka, ćwiczenia, referat, zadania praktyczne.

Możliwość uzyskania oceny rocznej oceny wyższej niż ocena przewidywana określone zostały w Rozdziale 8 Statutu Szkoły: „Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub zachowania”.

Opracowane przez Zespół Nauczycieli Polonistów w oparciu o Wymagania edukacyjne D. Podorskiej, NOWE Zamieńmy słowo dla klasy 4.